

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM GÜDÜLERİNİN
İNCELENMESİ

Ali Kemal HELLAÇ

Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Murat TURAN

2024

Her hakkı saklıdır.

T.C.
ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SPORA KATILIM
GÜDÜLERİNİN İNCELENMESİ

Ali Kemal HELLAÇ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Murat TURAN

ERZURUM-2024

Her hakkı saklıdır

BEYANNAME

Bu tez çalışmasının Erzurum Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kılavuzu standartlarına uygun olarak hazırlanarak yazıldığını; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların akademik ve etik kurallara bağlı kalınarak sunulduğunu; bu tezin özgün bir bilimsel araştırma olduğunu; tezde yer alan ve bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve kullanılan kaynakların kaynaklar listesinde yer aldığını; tezin çalışılması ve yazımı aşamalarında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

05/03/2024

Ali Kemal HELLAÇ

İÇİNDEKİLER

BEYANNAME	3
İÇİNDEKİLER	4
TEŞEKKÜR.....	I
ÖZET	II
ABSTRACT	IV
TABLolar.....	V
ŞEKİLLER	VI
1. GİRİŞ	1
1.1. Hipotezler	1
1.2. Çalışmanın Amacı	2
1.3. Çalışmanın Önemi.....	3
1.4. Çalışmanın Varsayımları.....	3
1.5. Çalışmanın Sınırlıkları.....	3
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Sporun Tanımı ve Önemi	4
2.2. GÜDÜ ve GÜDÜLENMENİN Tanımları	5
2.3. GÜDÜLENMENİN Önemi	5
2.4. GÜDÜLENME Çeşitleri	6
2.4.1 Dışsal GÜDÜLENME	6
2.4.2.İçsel GÜDÜLENME	8
2.5. GÜDÜLENME Teorileri.....	9
2.5.1. Biyolojik Teori	10
2.5.2. Davranışsal Teori.....	10
2.5.3. Dürtü Eksiltme Teorisi.....	10
2.5.4. Elde Etme İhtiyacı Teorisi.....	11
2.5.5. Bilişsel Teori.....	11
2.5.6. Psikoanalitik Teoriler	12
2.5.7. Hümanistik Teoriler	12
2.5.7. 1. Maslow'un Hiyerarşik İhtiyaçlar Teorisi	12
2.5.7.2 Alderfer'in (ERG-VİG) Hiyerarşik İhtiyaçlar Teorisi	14
2.5.7.3.Bandura'nın Model Alma Teorisi.....	15
2.5.7.4. Planlı Davranış Teorisi	16
2.6.GÜDÜLEME Süreci	16
2.7. Sporda GÜDÜLENME	17

3. YÖNTEM	19
3.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklem Grubu.....	19
3.3. Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları	19
3.4. Veri Toplama Süreci.....	20
3.5. Verilerin Analizi.....	20
4. BULGULAR.....	22
5. TARTIŞMA	29
6. SONUÇ	33
7. ÖNERİLER	34
KAYNAKLAR	35

TEŞEKKÜR

Tezimin hazırlık aşamasında bana yön veren, samimiyetiyle ve yardımlarıyla yanımda olan değerli tez danışman hocam Doç. Dr. Murat TURAN' a emeklerinden dolayı teşekkür etmeyi borç bilirim. Ayrıca veri toplamada bana yardımcı olan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine teşekkür ederim.

Hayatımda ve çalışmamda yardımını esirgemeyen her zaman yanımda olan kıymetli eşim ve aileme sevgilerimi sunarım.

05/03/2024

Ali Kemal HELLAÇ

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı; spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesi ve sportif yeterlik düzeyi arasındaki ilişkinin düzeyini ve yönünün değerlendirilmesidir. Diğer bir amacı ise cinsiyet, spor yapıyor olma, milli sporcu olma, yaş, sınıf kademesi, spor türü değişkenlerine göre sporda güdülenme değerlerinin incelenmesidir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket (survey) tekniği uygulanmıştır. Ayrıca gönüllülük esasına dayalı online olarak veri toplanmıştır. Araştırmanın evrenini, Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören basit seçkisiz örnekleme (simple random sampling) yöntemiyle seçilen 124'ü erkek 90'u kadın olmak üzere toplam 214 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma verilerinin istatistiksel analizleri için SPSS 26 istatistik paket programı kullanılmıştır. Öncelikle frekans analizi yapıp sonrasında toplanan verinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile skewness ve kurtosis değerlerine bakılmıştır. Uygulanan testlerin sonucunda verilerin normal dağılım göstermesi sebebiyle parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyet, milli sporcu musunuz, spor yapıyor musunuz ve yapmış olduğunuz spor türü değişkenlerine T-testi uygulanmış olup, yaş ve sınıf değişkenlerine ise One-Way ANOVA Testi kullanılmıştır. Ayrıca Tukey testi de farkın hangi gruptan olduğunu belirlemek için uygulanmıştır. Çalışmada analizler %95 güven aralığında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, katılımcıların spor yapıyor musunuz ve yaş durumlarına bakıldığında güdülenme oranlarında istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanılmamıştır. Cinsiyet değişkenine bakıldığı zaman kadın katılımcılar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Spor türüne ilişkin bireysel spor yapan katılımcılar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Milli sporcu değişkenine ilişkin arkadaş ve yarışma alt boyutları hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmıştır. Sınıf değişkeni durumlarına ilişkin spora katılım ve aktif olma alt boyutu hariç diğer alt boyutların tamamında 3. Sınıf katılımcıları aleyhine anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Sporda Güdü, Spora Katılım, Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencileri.

ABSTRACT

The main aim of this study is to evaluate the level and direction of the relationship between the motivation of sport participation and the level of sportive competence of the students of the faculty of sport sciences. Another aim is to examine the motivation values in sports according to gender, doing sports, being a national athlete, age, grade level and sport type variables. In the research, the survey technique was applied as a data collection method. In addition, data were collected online based on volunteerism. The research population consists of the students of Atatürk University and Erzurum Technical University Faculty of Sport Sciences in Erzurum. The sample consists of a total of 214 students, 124 of whom are male and 90 of whom are female, selected by simple random sampling method.

SPSS 26 statistical package programme was used for statistical analyses of the research data. Firstly, frequency analysis was performed and then skewness and kurtosis values were examined to determine whether the collected data showed normal distribution. As a result of the tests applied, parametric tests were used since the data showed normal distribution. T-test was applied to the variables of gender, being a national athlete, doing sports and type of sport. One-Way ANOVA Test was used for age and class variables. In addition, the Tukey test was also applied to determine which group the difference was from. The analyses in the study were carried out at 95% confidence interval.

In the study, no statistically significant difference was found in the motivation rates of the participants when looking at whether they were doing sports, age status, and being a national athlete. When the gender variable was examined, a significant difference was found in favour of female participants.

Regarding the type of sport, a significant difference was found in favour of participants in individual sports. Concerning the variable national athlete, statistically significant differences were found in all sub-dimensions and in the total score, except for the sub-dimensions friends and competition. With respect to the class variable, a significant difference was found with respect to the participants in the 3rd grade in all sub-dimensions except for the sub-dimensions of participating in sports and being active.

Keywords: Sport, Faculty of Sport Sciences students, Motivation in Sport, Participation in Sport.

TABLÖLAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler	22
Tablo 2. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyutları ve Toplam Puanlarının Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis).....	23
Tablo 3. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyutları ve Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)24	
Tablo 4. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)	24
Tablo 5. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyutları ve Toplam Puanlarının Yapmış Olduğunuz Spor Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)	25
Tablo 6. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Milli Sporcu Musunuz Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)	26
Tablo 7. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Yaş Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- WayAnova)	27
Tablo 8. Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- WayAnova)	28

ŞEKİLLER

Şekil 1. Güdülenme eşitleri ve rnekleri	6
Şekil 3. Dışsal Güdülenme eşitleri	7
Sekil 2. İçsel Güdülenme eşitleri.....	8
Şekil 4. Bireyin Davranışlarında Güdülenme Ve İlgilenim	9
Şekil 5. Maslow’unİhtiyalar Hiyerarşisi Teorisi (anonim).....	13
Şekil 6. Alderfer’in (ERG-VİG) Hiyerarşik İhtiyaçlar Teorisi (Anonim)	15

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

<u>Simgeler</u>	<u>Açıklama</u>
N	Frekans
(%)	Yüzdelik
<	Küçüktür
>	Büyüktür
$\bar{x}$	Aritmetik ortalama
P	Madde Güçlük İndeksi
α	Cronbach-Alpha Katsayısı

<u>Kısaltmalar</u>	<u>Açıklama</u>
Ss.	Standart Sapma
Std.	Standart
vd.	Ve Diğerleri
vb.	Ve Benzeri
ark.	Arkadaşları
VİG	var olma, ilişki kurma ve gelişme

1. GİRİŞ

Güdü kavramının kaynaklarda farklı birçok tanımlamaları bulunmaktadır. Ancak genel olarak güdü; bireyin kendine has kişiliğini oluştururken kişiyi herhangi bir konu içerisinde harekete geçiren, ona yol gösteren, devamlılık sağlayan, tutum ve muamelelerini ortaya koyan kasıtlı veya kasıtsız etmenlerdir (Yiğit, 2011).

Güdülenme insanların davranışlarına yeni bir düzen veren ve fiillerin devamlılığını sağlayan, davranışları anlamlandıran ve eylemlere açıklık getiren bir kavram olarak ifade edilebilir (Doğan, 2005).

Sportif aktiviteler yaşadığımız dönemde birçok topluluğun ilgi alanında olup ve hatta giderek önem kazanan bir mesleki çalışma alanı haline gelmiştir. Sportif aktivitelerin temelinde de var olan güdüleme dürtüsü tartışmasız olarak sporcuların içlerinde bulunmaktadır(Marées&Heck, 1994). Bu aktivitelerin bünyesinde olan duygular, yöntem geliştirme, takım olarak hareket edebilme, kuvvet gibi konular için güdülenmeye gereksinim vardır(Doğan, 2005).

Bu araştırmanın amacı Sağlık Bilimleri Enstitüsü-Beden Eğitimi Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin güdülenme düzeylerinin eğitimlerine ve içerisinde bulundukları sportif faaliyetlere etkisini belirlemek ve ilgili etmenleri değerlendirmektir.

1.1. Hipotezler

- Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

- Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde milli sporcu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde spor yapıyor olma değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde bulundukları sınıf kademesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde yapılan spor türü değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerinin incelenmesine ilişkin tutum düzeylerinde çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

1.3. Çalışmanın Önemi

Bu çalışma Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora katılım güdülerini etkileyen faktörlerin bulunması ve bu bulgular doğrultusunda yeni güdülemelere yol oluşturacak olması bakımından oldukça önemlidir.

1.4. Çalışmanın Varsayımları

- Araştırmada kullanılacak olan anketleri araştırmaya konu olan Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin içtenlikle ve samimiyetle cevaplandıracağı varsayılmaktadır.
- Veri toplama araçlarının Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerini kapsadığı ve görüşleri ortaya çıkacak şekilde varsayılmaktadır.
- Araştırmanın kavramsal temeliyle de anlaşılır ve tutarlı olması varsayılmaktadır.

1.5. Çalışmanın Sınırlıkları

- Bu çalışma Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır.
- Bu anket soruları ile sınırlıdır.
- Bu araştırmanın evreni Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin verdiği cevaplarla sınırlıdır.
- Araştırmanın örneklemini Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin verdiği cevaplarla sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Sporun Tanımı ve Önemi

Spor bireylerin düzenli veya düzensiz olarak gerçekleştirdiği fiziki aktiviteler olarak tanımlanabilir. Ancak genel olarak spor, insanların ruh sağlığına iyi gelen ve biyolojik yapısına katkı sağlayan, toplumsal yaşamda hareket ve davranışlarını etkileyerek düzenleyen, temel motor becerilerini belli bir düzeye getiren eğitimsel ve sosyal olgu olarak tanımlanabilir. (Orkunoğlu, 1985).

Sosyal aktiviteler açısından değerlendirilirse spor, belirlenmiş bir takım kaide ve kuralla göre, takım halinde ya da bireysel olarak yapılan haz amacı ile gerçekleştirilen yarışmalar veya sosyal aktivite olarak tanımlanmaktadır(Kuter& Atasoy, 2005). Böylece spor sosyal hayatı her anlamda etkileyen bir ifade olarak sosyal bir olgu haline gelmiştir (Küçük& Koç, 2015).

Sporun önemine gelirsek, kişilerin bireysel olarak disiplin kazanmasına, sorumluluk algısının oluşmasına ve ayrıca problemler ile başa çıkabilme kabiliyeti kazandırırken, bedensel olarak ve psikolojik anlamda yaşantısına katkı sağlamaktadır(Alpman, 2001).

Sporun önemli bir işlevi ise bireylerin hayatlarında pozitif anlamda ilerleyişine fayda sağlarken toplumun daha güzel koşullara ulaşmasında, farklı alanlarda birçok sosyal yapıyla etkileşim ve irtibat halinde olarak kamu bütünlüğünü, toplumca ilerlemeyi ve halkın gelişmesine katkı sağlamasında etkili olmasıdır(Öztürk, 1998).

Spor, bireyi yalnızca bedenlen değil, bütünsel anlamda her yönü ile eğitmek için gerekli bir faaliyet olarak toplumun içinde yerini almıştır. (Grössing, 1991).

2.2. Güdü ve Gdlenmenin Tanımları

Güdü bireyin hayatı boyunca göstermiş olduğu davranışların temelinde yatan sebepler olarak değerlendirilmektedir(Morgan, 1993). Aynı zamanda motivasyon olarak da adlandırılan güdü bireyin bu davranışlarına yön veren ve enerji veren bir g olarak da düşünülmektedir. Bu g ise bir amaç doğrultusunda bireyi etkileyerek harekete geçirir(Tekarslan& Can Baysal, 1987).

Güdülenme, bireyi belli bir tutuma iten, bir tutumu başlatan ve bu tutumun yönünü ve devamlılığını belirleyen içten gelen bir güçtür.Farklı bir açıdan bakıldığında, güdülenme bir hedefe ulaşmak için bireyin gerçekleştirdiği bilinçli ve amaçlı bir davranıştır(Keser& Kumbul Guler, 2009). Genel olarak özetlenecek olursa bireyi belli hareketlerde davranmaya zorlayan nedenler, bireylerin davranışı gerçekleştirmedeki amaı gibi mevzuların incelenmesi güdülenme sürecini anlamak ve anlamlandırmak için gerekmektedir(Malik,Danish&Usman, 2011).

Gdlenmenin birçok tanımı vardır ancak bütün tanımların ortak özelliği güdülenmenin içsel bir istek veya içsel bir hal/durum olmasıdır. Ayrıca bu içsel durumların davranışı fiiliyata geçirmesi ya da bu harekete yön vermesi halidir. Gdlenmek duygularla veya kişilikle karıştırılmamalıdır. Kişilik fedakrlık, utangaçlık, dışa dönüklük, duygusallık gibi kalıcı özelliklerdir. Duygular ise mutlu olmak, kızgın olmak, stresli olmak, özgün olmak gibi geçici olup hemen davranışa dönüşmezler. Her ne kadar güdülenme kişilikle ve duygularla bağlantılı olsa da birbirlerine karıştırmamak gerekmektedir(Franken, 1994).

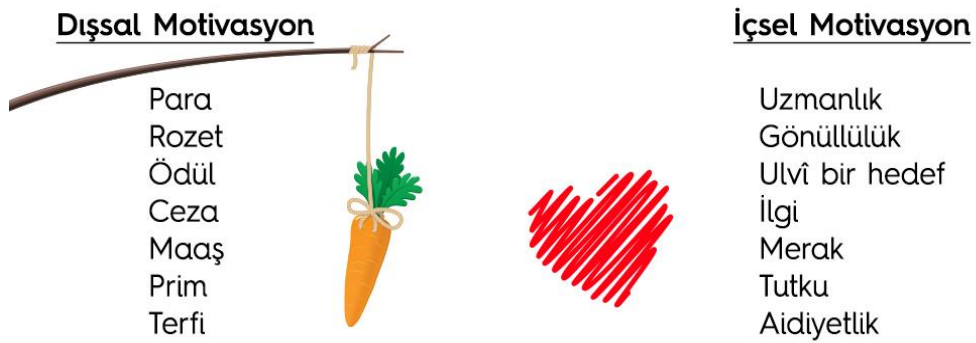
2.3. Gdlenmenin nemi

Güdülenme temelde kişisel bir gerçektir. Bu sebeple bireyler birbirinden farklıdır ve bütün güdülenme tanımlarının temelinde bu farklılıklar vurgulanır. Aynı zamanda güdülenme çok yönlüdür. Bireyi neyin daha fazla harekete geçireceği ve zamanla

değişkenlik gösteren güdülenme etkenlerinin neler olacağının da aynı zamanda bilinmesi gerekmektedir. Ancak güdülenme bir davranış şekli veya bir eylemi yerine getirme değildir. Güdülenme bireyi etkileyen içsel ve dışsal güçlerle alakalıdır(Toros, 2018).

Güdülenme, kişiyi hedeflerine ulaşma hususunda istekli hale getirir. Hem bireysel performansı artırırken hem de bulunduğu kurum içinde performansın artmasını sağlamaktadır. Güdülenen birey olumlu yönde güdülenmiş ise yüksek bir moralle çalışarak, çalışma ortamını ve işini daha fazla benimseyerek mutlu ve huzurlu olacağı için, kurum içinde barışçıl bir sistemin sürdürülmesi daha mümkün olacaktır. Bunlar hem bireysel hem de kurumsal amaçlara ulaşma hususunda olumlu katkılar sağlayacaktır (Tekarslan& Can Baysal, 1987).

2.4. Güdülenme Çeşitleri

Şekil 1. Güdülenme Çeşitleri ve Örnekleri

2.4.1 Dışsal Güdülenme

Dışsal güdülenme, ödül kazanmak için veya ödüle bağlı olarak kişinin bir davranışı gerçekleştirmesi durumudur(Anshel, 2006). Bu ödül para, madalya, kupa ya da kilo vermek, kaslı bir vücuda sahip olmak gibi maddi veya kişisel idealler olabilir. Dışsal güdümler kısa vadelidir. Bu bağlamda içsel güdümlerle desteklenmesi gerekir(Yeltepe, 2011).

Şekil 3. Dışsal Güdülenme Çeşitleri

Dışsal güdülenme üç başlık altında incelenir. Bunlar:

1. Dışsal Düzenleme
2. İçe Yansıtılma
3. Özdeşleşme

Ödül için yapılan bir davranış türü olan dışsal düzenleme dışarıdan gelen bir baskı sonucu da meydana gelebilir. Aileden övgü alabilmek için ya da çevredekilerin eleştirilerinden kurtulmak için bir sporcunun spor yapması örnek olarak gösterilebilir.

İkinci olarak içe yansıtılmada ise kişi davranışlarının tamamen kendinden olduğunu kabul etmez aksi halde mutsuz olacak ve içsel kötü duygular hissetmeye başlayacaktır. Örnek olarak kaslı bir vücuda sahip olmak için spor yapan ancak böyle görünmediğinde sporcunun kendini mutsuz hissetmesi verilebilir.

Özdeşleşme ise ödül olmadan gerçekleşen bir davranışın devamlı olmaması durumudur. Birey davranışın dışındaki nedenlerden dolayı bir eylemi yapmasıdır. Örneğin bir sporcunun, sporu kişilinde başka özellikler geliştirdiğini düşündüğü için yapmasıdır. (Deci&Ryan, 2013).

2.4.2.İçsel Güdülenme

İçsel güdülenme kişisel tatmin sağlamak amacıyla sadece eğlenmek ve zevk almak için bir eylemin ödül beklentisi içerisinde olmadan gönüllü bir şekilde yapılmasıdır (Anshel, 2006). Kısaca içsel güdülenme sadece zevk almak ve memnun kalmak için bir faaliyette bulunmaktır. Bu içsel güdüler bireyin becerilerini ve yeteneklerini sergileme ve geliştirme olanağı sağlar (Kline, 2016).

Gdlenmenin kaynağı ise gösterilen davranışla ilgili olarak görülüp bu bağlamda içsel güdülenme üç başlık altında incelenmiştir(Vallerand,Deci&Ryan, 1987; Vallerand&Blssonnette, 1992; Vallerand&Losier, 1999). Bunlar;

Sekil 2. İçsel Güdülenme eşitleri

1. Bilmeye Yönelik İçsel Güdülenme
2. Başarmaya Yönelik İçsel Güdülenme
3. Uyarılmaya Yönelik İçsel Güdülenme

Merak, araştırma, öğrenme arzusu gibi kavramlar bilmeye yönelik içsel güdülenmede yer alan temel kavramlardır. Bir aktiviteyi anlamaya çalışmanın, araştırmanın, öğrenmenin vermiş olduğu zevk bu güdülenme çeşidi ile ilgilidir. Mesela bir sporcu, yapmış olduğu sporun tekniklerini, kurallarını, yöntemlerini öğrenirken sadece bu öğrenme sürecinden zevk alarak sporu yapıyorsa bu sporcu bilmeye yönelik içsel güdülenme göstermektedir (Pelletier ve ark., 1995)

İkinci olarak başarmaya yönelik güdülenmede kişide temel amaç bir işi başarmak ya da bir şey ortaya koymaktır. Bireysel yeterlilik hissedebilmek için zor oyun tekniklerini öğrenmeye ve geliştirmeye çalışmak başarmaya yönelik güdülenmeye örnektir. Bu güdülenme çeşidi gelişim psikolojisinde ve eğitim psikolojisinde ustalaşma, yeterlilik ve görev güdülenmesi olarak adlandırılmaktadır (Pelletier ve ark., 1995).

Son olarak uyarılmaya yönelik içsel güdülenmede ise bireyin farklı ve birçok duyguyu hissetmek için gösterdiği davranışlar vardır. Mesela heyecan, eğlence, estetik amacıyla yapılan her tür davranış uyarılmaya yönelik güdülenmeye örnek olarak gösterilebilir (Ryan, 1982).

2.5. Güdülenme Teorileri

Şekil 4. Bireyin Davranışlarında Güdülenme Ve İlginim

2.5.1. Biyolojik Teori

Biyolojik bakış açısına göre içgüdüler bireyin davranışını meydana getirmedeki en önemli genetik miras olarak kabul edilmektedir. Akıl ve düşünme mekanizması tamamen göz ardı edilerek içgüdü'nün davranışı oluşturan tek sebep olarak görülmesi bu teorinin çokça eleştirilmesine sebep olmuştur(James,2012).

2.5.2. Davranışsal Teori

Davranışsal teori davranışların kaynağını ararken dışsal faktörleri ele almıştır. Hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda, bulunulan ortamdaki değişenlerin hayvanların da hareketlerini değiştirdiğini ve sadece içgüdü'nün yetersiz olduğunu ileri sürmüştür (Thorndike, 1911).

Davranışsal teori kendi içerisinde birçok düşünde barındırmaktadır. Bir başka düşünce ise aklın işleyişinin gözlemlenemediğini ve sadece hareketleri incelemenin doğruya götüreceğini söylemiştir (Watson, 1913)

Bilinçli yapılan davranışların göz ardı edildiği bu teori, bireysel farklılıkları açıklamada ve davranışların tümünü bütün olarak ele almada yetersiz kalarak eleştirilmiştir. (Nielsen&Day, 1999; Tinbergen 1989). Ancak ilerleyen süreçte “amaçlı davranış” düşüncesi üzerinde durulmuştur. Buna göre izlenebilen davranışların altında zihinsel süreçlerin bulunduğu düşüncesi davranışsal teorinin temelini oluşturan asıl düşünce olmuştur(Tolman, 1951).

2.5.3. Dürtü Eksiltme Teorisi

Dürtü Eksiltme Teorisi'ne göre birçok biyolojik ihtiyacımız vardır. Bu ihtiyaçlar karşılanmazsa içimizde bir takım eksiklikler olduğu düşüncesi güçlü bir düşünce haline geleceği ana fikri üzerine kurulmuştur. Bu teori fikirlerini ve kendisine yöneltilen soruları cevaplamada yetersiz kalmıştır(Freud, 2002).

2.5.4. Elde Etme İhtiyacı Teorisi

Elde etme ihtiyacı teorisi ait olma ihtiyacı, elde etme ihtiyacı ve güç ihtiyacı olmak üzere üç başlık altında ele alınmaktadır. Bunlar insanların duyduğu ihtiyaçları ifade etmektedir (McClelland, 1961).

2.5.5. Bilişsel Teori

Bilişsel teoride davranışların meydana gelme durumu araştırılırken zihinsel süreçler ele alınmaktadır. Eğer bireyin yapıp ettiklerinin altındaki zihinsel süreçlerin neler olduğu bilinirse bu davranışların da ortaya çıkış sebebi açıklanabilir

Bilişsel teoride kendi içinde iki başlık altında incelenmektedir. Bunlar;

1. Bilişsel Uyumsuzluk Teorisi
2. Atfetme Teorisi

Bilişsel Uyumsuzluk Teorisine göre birey iki davranış ve iki inanç veya bir davranış ve bir inanç arasında bir fark meydana gelirse onları kaldırmak için hareket etmesi gerekmektedir. Birey bu farkı kaldırmak için ne kadar büyük çabalarsa davranışları da o kadar büyük değişecektir(Festinger, 1962).

Atfetme teorisine göre ise bireyin davranışları başarı ya da başarısızlık şeklinde değerlendirilirken başkalarına veya kendisine bazı atıflarda bulunmasıdır(Heider,1958; Weiner, 1979).

Atıflar kendi içerisinde dört kategoride ele alınır. Bunlar;

1. Kontrol altında – İçsel : Çaba
2. Kontrol dışında – içsel : Yetenek
3. Kontrol altında – Dışsal : Görev zorluğu
4. Kontrol dışında – Dışsal : Şans

Ergenlik döneminden sonra bu atıfları değiştirmek, biyolojik olarak değişimler yavaşladığı için oldukça zordur. Bu sebepten bireyin başarıya ulaşması için düzenli bir şekilde sorumluluklarının bildirilmesi gereken uzun bir süreçtir(Piaget, 1926).

Bilişsel teori sonuç olarak davranışı açıklar ancak nedenlerine odaklanmaz. Bunun yanında davranışların amaçları değerlendirilmez ve davranışları etkileyen toplum faktörünü göz ardı edilir. Tüm bunlar bu teorinin eksik noktaları olarak değerlendirilir.

2.5.6. Psikoanalitik Teoriler

Psikoanalitik teoriler dört görüşte açıklanmıştır.

1. Freud'un görüşüne göre: Davranışların temelinde iki sebep vardır ki bunlar hayat ve ölüm olup genel olarak anlamlandırılırsa biyolojik içgüdülerdir(Freud, 1922).
2. Erikson ve Sullivan'a göre: Davranışların temelini iki şey belirler. Bunlar; bireylerin kendi içindeki iletişimi ve ilişkisi, ikincisi ise sosyal ilişkilerdir(Erikson, 1950; Sullivan, 1953)
3. Adler'e göre ise davranışları etkileyen temel sebep güç arayışıdır(Adler 1956).
4. Son olarak Jung'a göre: ruhu, bireyselliği, bedeni, kişiliği anlamlandırma arayışı ve mizaç kişinin davranışlarını etkileyen faktördür(Jung1968; Jung2020).

2.5.7. Hümanistik Teoriler

2.5.7. 1. Maslow'un Hiyerarşik İhtiyaçlar Teorisi

Abraham Maslow tarafından ileri sürülen, güdülenme alanında akla ilk gelen ve bilinen İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi bireyin ihtiyaçları üzerine tezler ileri sürmektedir(Maslow, 1954). Maslow'un teorisinde iki varsayım üzerinde durulur. Bunlar:

1. Her davranış bireyin kendi ihtiyaçlarını gidermeye yöneliktir.

2. Her bireyin belli bir sıralamaya göre ihtiyaçları vardır. Alttan üste doğru bu ihtiyaçlar giderilmelidir. Aksi halde ihtiyaçlar basamağında bir ihtiyaç hallolmadan diğer basamaktaki ihtiyaçlar bireyi davranışa yöneltmez(Koçel, 2014).

şekil 5. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi (anonim)

Maslow geni adı da verilen İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi beş basamaktan oluşmaktadır(Keser, 2006).

1. Fizyolojik İhtiyaçlar: Yemek, su, hava almak, yürümek gibi doğuştan insanların sahip olduğu ana ihtiyaçlardır(Smith, 1991).
2. Güvenlik İhtiyacı: emeklilik sigortası, sağlık güvencesi, sosyal sigorta gibi yaşam alanının güvenliğinin sağlanması, geleceğe dair bazı şeylerin güvenceye alınmak istenmesi güvenlik ihtiyacı kategorisinde ele alınabilir(Smith,Gregory&Pugh, 1981).
3. Ait Olma ve Sevme İhtiyacı: Bir sosyal evre oluşturma, bir grup tarafından kabul edilme, ilişki kurma, yardımsever olma gibi bireyin bulunduğu ortamdaki temel ihtiyaçlarıdır. Bu basamaktaki ihtiyaçlar giderilmezse yalnızlık, bunalım, umutsuzluk gibi duygular bireyin davranışlarına yansır(Zakaria& Abdul Malek, 2014).

4. Saygı İhtiyacı: İtibar görme ihtiyacı da denilen saygı itibarı, bireyin davranışlarının beğeni kazanması ve olumlu dönütler almasıdır. Ayrıca bu hareketleriyle toplumda saygın bir birey olarak anılması demektir(Urwiler&Frolick, 2008).

5. Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: Bireyin kabiliyetlerini ve tüm yapabileceklerini en zirveye çıkarma isteğidir. Basamağın en üstünde yer alan bu ihtiyaç ancak diğer dört basamaktaki ihtiyaçlar giderildikten sonra ortaya çıkan bir ihtiyaçtır(Laceulle, 2018).

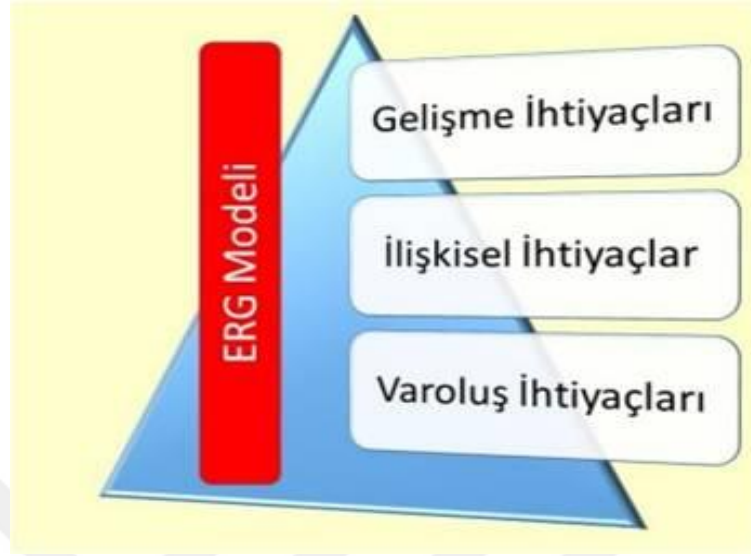
Maslow üçgenine göre ilk iki ihtiyaç düşük düzeyli ihtiyaçlardır. Bu ihtiyaçlar dışsal faktörlerle karşılanırken; diğer üç ihtiyaç ise yüksek düzeyli olup içsel faktörlerle karşılanır. Bu teori her ne kadar bütün araştırmacılar tarafından kabul görmese de, birçok kesim tarafından onaylanmış ve mantıklı görülmüştür. Aynı zamanda birçok eleştirinin de hedefi olan bu teori güdülenmeyle ilgili en fazla bilinendir. Kişiden kişiye değişen ihtiyaçlar bireyin önceliklerine göre de değişebilmektedir. Ancak genel bir ihtiyaçlar basamağı çerçevesinde yöneticiler, çalışanların ihtiyacına binaen ve işe teşvik etmek amacıyla güdüleme uygulamaktadırlar(Robbins,Judge&Judge,2019).

2.5.7.2 Alderfer'in (ERG-VİG) Hiyerarşik İhtiyaçlar Teorisi

Alderfer tarafından ortaya çıkan hiyerarşik ihtiyaçlar teorisi bireyin ihtiyaçlarını ele almaktadır. İngilizcede ERG, Türkçe'de ise VİG'in açılımı var olma, ilişki kurma ve gelişmedir.

- Var olma ihtiyacı: yemek yeme, güvenli ortamda yaşama, çalışma ortamının güvenilir olması gibi fiziksel ihtiyaçlardır.
- İlişki kurma ihtiyacı: saygı görme, çevrede tanınma, beğeni kazanma gibi ihtiyaçlardır.

- Gelişme ihtiyacı: Maslow'un kendini gerçekleştirme basamağındaki ihtiyaçlardır(McShane, 2003).

Şekil 6. Alderfer'in (ERG-VİG) Hiyerarşik İhtiyaçlar Teorisi (Anonim)

Yöneticiler, çalışanların Alderfer'in teorisine göre bu üç basamaktan hangisine ihtiyacı olduğunu belirledikten sonra onları ne ile güdüleyeceğine karar verir. Her bireyin güdülenmesi ihtiyacına göre değişkenlik gösterir. Bu sebeple kişiler farklı yollarla güdülenir (Keser, 2006).

Alderfer'in teorisini Maslow'un teorisinden ayıran özellik ise Alderfer'de aynı anda birden fazla ihtiyacın oluşabileceğidir. Örneğin Maslow'da fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçları ayrı ayrı birer basamak oluştururken, Alderfer'de fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlar var olma ihtiyacı içerisinde birlikte ele alınmıştır(Hitt,Miller&Collela, 2008).

2.5.7.3.Bandura'nın Model Alma Teorisi

Albert Bandura'ya ait olan model alma teorisine göre başkalarının ödüllendirilmeleri ya da cezalandırılmaları bireyin güdülenmesi durumudur. Kişinin kendi yapıp ettikleri sonucunda öğrendiklerini elde ettiği üzerine duran Albert Bandura bu iki

tezi birleştirerek sosyal bilişsellik teorisini ortaya koymuştur. Daha sonra iki kavram ile bu teoriyi ele almıştır(Bandura. 1986). Bunlar:

1. Kendine güvenme: bireyin bir işi becerebileceğine dair kendine güvenmesidir.
2. Kendini düzenleme: bireyin kendine hedefler belirlemesi ve bu hedeflere ulaşmak için planlar yaparak davranışlarını düzenlemesidir(Bandura, 1997).

2.5.7.4. Planlı Davranış Teorisi

Bireyin bir işi davranışa dönüştürmeden önce o davranışı yapmaya niyetinin olması durumudur. Niyet kişinin ne kadar çok o davranış için çaba göstereceğinin belirtisidir. (Erdem, 2018).

2.6.Gdleme Süreci

Güdülenme dört aşamadan oluşan bir süreçtir(Sabuncuoğlu&Tz, 2013).

1. İhtiyaç: güdülenmenin ilk aşamasıdır. Bireyin ihtiyaı yerine getirilirse rahatlama meydana gelir. Ancak yerine getirilmezse bireyde yoksunluk hissi, gerginlik gibi duygular baş gösterir.
2. Uyarılma: güdülenmenin ikinci aşamasıdır. Birey ihtiyaa yönelik uyarılır. rnek olarak uykusu gelen birinin, esnemeye başlaması verilebilir.
3. Davranış: güdülenmenin üçüncü aşamasıdır. Bireyin ihtiyaını gidermek için harekete geçmesidir. Uykusu gelen birinin, uyumak için yatağa gitmesi buna örnek verilebilir.
4. Tatmin: güdülenmenin dördüncü aşamasıdır. Birey ihtiyaı karşılandıktan sonra tatmin olur. Uykusu gelen bireyin uyuyup, uykusunu alması örnektir. Böylece dört aşamalı güdülenme süreci tamamlanmış olur.

İhtiyaç oluştukça aşamalar başa sarar. Ayrıca her zaman ihtiyaı gidermek için gösterilen hareketin sonucu tatmin olmayabilir. Mesela uykusu gelen bir bireyin uyumak

için yatağına gitmesi ancak dışarıdan gelen gürültüler sebebiyle kişide tatminsizlik meydana gelmektedir.

2.7. Sporda Güdülenme

Güdülenme konusu son zamanlarda spor psikolojisi alanında araştırma konusu olmuştur. Kişinin gün içerisinde güdünün içeriğine bağlı olarak yaşantısı da değişiklik göstermektedir. Mesela bir kişinin su almak için mutfağa gitmeye şenmesi ancak yağmurlu ve soğuk bir havada koşu yapması güdülenmenin içeriğine ve şiddetine bağlıdır. (İkizler& Karagözoğlu,1996).

Genellikle spor camiasında güdülenme ve aşırı uyarılma karışdırılmaktadır. Örneğin bir yarış esnasında antrenörün baskılayıcı söylemleri yarışmacının uyarılmışlık seviyesini yükseltse de güdülenmesini yükseltmez. (Tiryaki, 2000).

Güdülenme ile gelen başarı birbirinden bağımsız düşünülemez. Gdlenmeyen sporcularda olumlu performans beklenemez. Sportif faaliyetlerde başarı elde etmek isteyen gruplarda güdülenmeye çokça önem verilmektedir(Koçel, 2014).

Sporda güdülenmeyle ilgili üç görüş ileri sürülmektedir. İlk görüşe göre sporcunun ve alıştırının kişiliği, amaçları, hedefleri, ihtiyaç duydukları güdülenmesi üzerinde en belirleyici şeydir (Anshel, 1990; Weinberg&Gould, 1995). İkinci görüşe göre bunlar yetersizdir. Gdlenmeyi en çok ortam etkilenmektedir. Mesela spor salonunda daha etkili ve devamlılık gösteren egzersizlerin yapılması ortamın güdülemeye etkili olması durumu gibi(Anshel, 1990; Weinberg&Gould, 1995). nc görüşe göre ise ilk iki görüşün birlikte ancak gdlemeyi sağlayacağıdır(Altıntaş, 2015). Aynı zamanda bu bağlamda sporda güdülenme kuramları ortaya çıkmıştır. Bunlar:

1. Hür irade Kuramı
2. Başarı Hedefi Kuramı
3. Başarı Gdlenmesi Kuramı

Hür İrade Kuramına göre kendi kararını kendi verebilen, hakkını savunabilen, seçimler ve tercihler yapabilen özgür iradesi olan her insan hürdür. Herkesin tercihleri kendi ilgi ve beğenileri doğrultusundadır. Güdüler de kişileri spor dallarına yöneltir, devamlılık sağlar ya da etkinliği sona erdirir. Ayrıca antrenör desteği ile sporcuların alınan kararlara ortak edilmesi, sporculara seçme hakkı verilmesi, hislerinin dikkate alınması, eleştirici ve baskıcı olunmaması güdülenmede oldukça önemlidir (Mageau&Vallerand, 2003). Çünkü sporcular antrenörleri tarafından teşvik edilme hususunda heveslilerdir. Doğru şekilde yapılan bir güdülemenin dönütü de istenilen yönde olacaktır.

Başarı hedefleri kuramı bireyin hareketlerini anlamlandırmak amacıyla davranışındaki başarı hedeflerini bilmenin önemli olduğunu ileri sürer. Bu kurama göre başarı hedefleri ikiye ayrılır. Bunlar ego (performans) ve görev(ustalık)'dir (Tiryaki, 2000). Ego yani performans hedefli bakınca, bireyde diğer sporculardan daha iyi davranış sergileme yaklaşımı vardır. Görev yani ustalık hedefli bakınca ise sporcu daha önceki performansını iyileştirme, yaptığıının en iyisini yapma amacıyla spora katılım sağlamıştır. (Duda&Nicholls, 1992).

Başarı güdülenmesi kuramında ise bireyin başarılı olma hazzı, yenilse bile ısrarcı olması, başarı için çaba göstermesi üzerinde durulur. Başarılı olma güdüsüne göre kişi başarısından dolayı gururluyken, başarısızlıktan uzaklaşma güdüsünde birey başarısızlığından dolayı üzgündür. Davranışlar ise başarılı olma ve başarısızlıktan uzaklaşma güdüsü arasında oluşan dengeden etkilenir(Cox, 2011).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma gerçekleştirilirken betimsel araştırmalarda genel olarak kullanılan tarama yönteminden faydalanılmıştır (Thomas,Martin,Etnier&Silverman, 2022). Gruplar üzerinde yürütülen tarama yönteminde, gruplarda bulunan bireylerin olay ya da konuyla ilgili görüşleri ve tutumları alınır. Karakaya (2018)ve Karasar'a(2010) göre kendi koşulları içerisinde bu konular ve olaylar betimlenmeye çalışılır. Tarama çalışmalarının amacı genel olarak yapılan araştırmanın konusu ile ilgili mevcut bir durumu ortaya koymaktır. Bu tarama araştırmalarında da hedeflenen amaç doğrultusunda pek çok örneklemden veri elde edilir (Büyüköztürk ve ark., 2019).

3.2.Araştırmanın Evren ve Örneklem Grubu

Araştırmanın evrenini, Erzurum ilinde bulunan Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluştururken, örneklem grubunu ise Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören basit seçkisiz örnekleme (simple random sampling) yöntemiyle seçilen 124'ü erkek 90'u kadın olmak üzere toplam 214 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3.Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Anket çalışması, en çok kullanılan veri toplama tekniklerinden biridir. Özellikle sosyolojik alanda yapılan çalışmalarda çokça kullanılır (Gurbuz& Şahin, 2015; Gökçe, 1988). Yapılan anketlerde çok sayıda insana görüşleri, inançları, algıları, özellikleri, tutumları ve davranışları hakkında sorular yöneltilir. Böylece istatistikî bilgi elde edilmiş olur. Bu sebeple, yapılan bu çalışmada olduğu gibi katılımcı bireylerin tutumları, inançları, algıları özellikleri ya da davranışları hakkında bilgi elde etmek istendiğinde, veri toplama aracı olarak anketler son derece uygun bir tekniktir (Gurbuz& Şahin, 2015; Gökçe, 1988).

Araştırmada veri toplamak için iki bölümden oluşan anket formu hazırlanmıştır. Anket formunun birinci bölümünde demografik özellikler için araştırmacılar tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formu, ikinci bölümünde ise 1983 yılında Gill, Gross ve Huddleston tarafından geliştirilen “Spora Katılım Motivasyonu Ölçeği”, bireyin spora katılım nedenlerini içeren 30 madde ve 8 alt boyuttan (Beceri Geliştirme, Takım Üyeliği/Ruhu, Eğlence, Arkadaşlık, Başarı/Statü, Enerji Harcama, Fiziksel Uygunluk,) ve 3'lü likert tipli “Çok Önemli (1)”, “Az Önemli (2)”, ve “Hiç Önemli Değil (3)” şeklinde oluşmaktadır. Ölçeğin puanlama sistemi anlamlı bulunan alt boyutlarda daha düşük değerler daha fazla güdülendiği şeklindedir. Oyar, Aşçı, Çelebi ve Mülazımoğlu (2001) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek, Cronbach's Alfa tutarlılık katsayısı toplam $\alpha = 86$ olarak bulunmuştur. Araştırmamızda elde edilen toplam Cronbach's Alfa tutarlılık katsayısı ise $\alpha = 97$ olarak elde edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Ölçek, 2024 yılında Erzurum'da eğitim veren Atatürk Üniversitesi ve Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 214 öğrenciye Google Form üzerinden uygulanmıştır. Araştırmacı, ölçeği uygulamak için gerekli izinleri Erzurum Teknik Üniversitesi Etik Kurulundan 3/1 sayılı ve 14.03.2024 tarihli izin alınarak ölçeğin uygulanması sırasında öğrencilere gönüllü katılım formunu ulaştırarak gerekli açıklamaları yapmış ve araştırmaya katılım sağlayan bireyler tarafından gönüllülük esasına dayalı olarak doldurulmuştur.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler SPSS 26 istatistik programında analiz edilmiştir. Öncelikle frekans analizi yapıldıktan sonra toplanan verinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ile Skewness ve Kurtosis değerlerine bakılmıştır. Uygulanan testlerin sonucunda verilerin normal dağılım göstermesi sebebiyle parametrik testler kullanılmıştır. Cinsiyet,

milli sporcu musunuz, spor yapıyor musunuz ve yapmış olduğunuz spor türü değişkenlerine T-testi uygulanmış olup, yaş ve sınıf değişkenlerine ise One-Way ANOVA Testi kullanılmıştır. Ayrıca Tukey testi de farkın hangi gruptan olduğunu belirlemek için uygulanmıştır. Çalışmada analizler %95 güven aralığında gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

		(N)	(%)
Cinsiyet	Erkek	124	57,9
	Kadın	90	42,1
Spor Yapıyor musunuz?	Evet	165	77,1
	Hayır	49	22,9
Milli Sporcu musunuz?	Evet	44	20,6
	Hayır	170	79,4
Yaş	18-20 yaş	57	26,6
	21-23 yaş	65	30,4
	24-26 yaş	30	14,0
	27 yaş ve üzeri	62	29,0
	1.Sınıf	61	28,5
Sınıfınız	2. Sınıf	43	20,1
	3. Sınıf	25	11,7
	4. Sınıf	85	39,7
Yapmış Olduğunuz Spor Türü	Bireysel Sporlar	132	61,7
	Takım Sporları	82	38,3
	Toplam	214	100

Tablo 1 incelendiğinde; çalışmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine bakıldığı zaman erkek katılımcılar 124 (%57,9) kişi iken kadın katılımcılar 90 (%42,1) kişidir. Katılımcıların spor yapma durumu değişkenine bakıldığı zaman 165 kişi (%77,1) spor yapıyor iken, 49 kişi (%22,9) spor yapmadığı görülmektedir. Katılımcıların milli sporcu musunuz değişkenine bakıldığı zaman 44 kişi (%20,6) evet cevabı vermiş iken, 170 kişi (%79,4) hayır cevabı verdiği görülmektedir. Katılımcıların yaş durumlarına göre en yüksek katılım 21-23 yaş aralığında 65 (%30,4) kişi olup, en düşük katılım ise 24-26 yaş arası 30 (%14,0) kişidir. Katılımcıların sınıf değişkenine bakıldığında en yüksek katılım 85 kişi ile (%39,7) 4. Sınıf öğrencileri oluştururken, en düşük katılım ise 25 (%11,7) kişi ile 3. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Katılımcıların yapmış olduğunuz spor türü değişkenine bakıldığı zaman en yüksek katılım 132 kişi ile (%61,7) bireysel spor yapan katılımcılar oluştururken, en düşük katılım ise 82 kişi ile (%38,3) takım sporları yapan bireylerden oluşmaktadır.

Tablo 2.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyutları ve Toplam Puanlarının Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis)

Ölçek	Alt Boyut		Skewness		Kurtosis	
Spora Katılım Güdüsü	Başarı	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,151	,166	,867	,331
	Takım Üyeliği	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,106	,166	,821	,331
	Fiziksel Uygunluk	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	,967	,166	,563	,331
	Eğlence	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,164	,166	,888	,331
	Arkadaş	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,443	,166	1,063	,331
Spora Katılım Güdüsü	Yarışma	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,247	,166	1,112	,331
	Aktif Olma	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,133	,166	,540	,331
	Beceri Gelişimi	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,324	,166	1,496	,331
	Toplam	N	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
		182	1,375	,166	1,501	,331

Tablo 2 incelendiğinde spora katılım güdüsü alt boyutları ve toplam puanlarının normallik dağılım durumlarına bakıldığı zaman, Tabaschnick ve Fidell (2013) “Ölçeklerde çarpıklık ve basıklık katsayılarının (-1,5, +1,5) değer aralığında olması durumunda, verilerin normal dağılım sergileyeceğini” ifade etmektedirler. Bu bağlamda verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir.

Tablo 3.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyutları ve Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Spora Katılım Güdüsü	Başarı	Erkek	124	1,511	,597	1,911	,057
		Kadın	90	1,375	,365		
	Takım Üyeligi	Erkek	124	1,518	,5783	1,939	,054
		Kadın	90	1,380	,404		
	Fiziksel Uygunluk	Erkek	124	1,537	,600	1,074	,284
		Kadın	90	1,460	,376		
	Eğlence	Erkek	124	1,508	,593	1,939	,054
		Kadın	90	1,369	,384		
	Arkadaş	Erkek	124	1,462	,591	3,526	,001*
		Kadın	90	1,222	,303		
	Yarışma	Erkek	124	1,483	,592	1,902	,058
		Kadın	90	1,348	,383		
	Aktif Olma	Erkek	124	1,516	,607	2,750	,006*
		Kadın	90	1,305	,466		
	Beceri Gelişimi	Erkek	124	1,483	,591	2,348	,020*
		Kadın	90	1,322	,325		
	Toplam	Erkek	124	1,505	,575	2,180	,030*
		Kadın	90	1,360	,302		
(p<0.05)							

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; arkadaş, aktif olma, beceri gelişimi ve toplam puanda kadın katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmıştır (p<0.05).

Tablo 4.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Spor Yapıyor musunuz?	N	X	Ss	t	p
Spora Katılım Güdüsü	Başarı	Evet	165	1,427	,540	-1,372	,171
		Hayır	49	1,542	,416		
	Takım Üyeligi	Evet	165	1,457	,534	-,140	,888
		Hayır	49	1,469	,452		
	Fiziksel Uygunluk	Evet	165	1,476	,531	-1,470	,143
		Hayır	49	1,600	,463		
	Eğlence	Evet	165	1,431	,545	-,912	,355
		Hayır	49	1,510	,420		

Arkadaş	Evet	165	1,369	,533	,442	,659
	Hayır	49	1,333	,396		
Yarışma	Evet	165	1,432	,546	,286	,775
	Hayır	49	1,408	,415		
Aktif Olma	Evet	165	1,418	,566	-,448	,655
	Hayır	49	1,459	,548		
Beceri Gelişimi	Evet	165	1,420	,532	,230	,818
	Hayır	49	1,401	,390		
Toplam	Evet	165	1,433	,514	-,611	,542
	Hayır	49	1,482	,365		

(p<0.05)

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların spor yapıyor musunuz değişkenine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır.

Tablo 5.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyutları ve Toplam Puanlarının Yapmış Olduğunuz Spor Türü Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Yaptığınız Spor Türü	N	X	Ss	t	p
Spore Katılım Gütüsü	Başarı	Bireysel Sporlar	132	1,375	,396	-2,869	,005*
		Takım Sporları	82	1,580	,647		
	Takım Üyeliği	Bireysel Sporlar	132	1,380	,393	-2,771	,011*
		Takım Sporları	82	1,582	,651		
	Fiziksel Uygunluk	Bireysel Sporlar	132	1,425	,413	-2,873	,004*
		Takım Sporları	82	1,631	,635		
	Eğlence	Bireysel Sporlar	132	1,367	,404	-2,995	,003*
		Takım Sporları	82	1,582	,645		
	Arkadaş	Bireysel Sporlar	132	1,234	,331	-4,896	,001*
		Takım Sporları	82	1,565	,651		
	Yarışma	Bireysel Sporlar	132	1,330	,391	-3,528	,001*
		Takım Sporları	82	1,581	,647		
	Aktif Olma	Bireysel Sporlar	132	1,340	,471	-2,915	,004*
		Takım Sporları	82	1,567	,660		
	Beceri Gelişimi	Bireysel Sporlar	132	1,298	,345	-4,553	,001*
		Takım Sporları	82	1,605	,641		
	Toplam	Bireysel Sporlar	132	1,354	,329	-3,548	,003*
		Takım Sporları	82	1,590	,637		

(p<0.05)

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların yaptığınız spor türüne ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda bireysel spor yapan katılımcılar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0.05$).

Tablo 6.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Milli Sporcu Musunuz Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Milli Sporcu musunuz?	N	X	Ss	t	p
Spora Katılım Güdüsü	Başarı	Evet	44	1,277	,431	-2,585	,010*
		Hayır	170	1,500	,527		
	Takım Üyeliği	Evet	44	1,289	,417	-2,490	,014*
		Hayır	170	1,504	,530		
	Fiziksel Uygunluk	Evet	44	1,286	,440	-3,201	,002*
		Hayır	170	1,561	,523		
	Eğlence	Evet	44	1,278	,428	-2,484	,014*
		Hayır	170	1,494	,532		
	Arkadaş	Evet	44	1,242	,402	-1,762	,079
		Hayır	170	1,392	,524		
	Yarışma	Evet	44	1,303	,418	-1,786	,076
		Hayır	170	1,458	,537		
	Aktif Olma	Evet	44	1,272	,423	-2,069	,040*
		Hayır	170	1,467	,586		
	Beceri Gelişimi	Evet	44	1,257	,405	-2,370	,019*
		Hayır	170	1,456	,517		
	Toplam	Evet	44	1,277	,404	-2,609	,010*
		Hayır	170	1,488	,494		

($p<0.05$)

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların milli sporcu musunuz değişkenine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin karşılaştırılmasında; arkadaş ve yarışma alt boyutları hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda milli sporcular lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmıştır.

Tablo 7.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Yaş Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- WayAnova)

Ölçek	Alt Boyutlar	Yaş	N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Spora Katılım Güdüsü	Başarı	(a) 18-20 yaş	57	1,417	,551	,279	,840	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,470	,585			
		(c) 24-26 yaş	30	1,413	,478			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,490	,421			
	Takım Üyeliği	(a) 18-20 yaş	57	1,416	,543	,301	,824	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,503	,585			
		(c) 24-26 yaş	30	1,441	,485			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,463	,426			
	Fiziksel Uygunluk	(a) 18-20 yaş	57	1,435	,559	,619	,603	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,498	,578			
		(c) 24-26 yaş	30	1,533	,467			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,561	,432			
	Eğlence	(a) 18-20 yaş	57	1,421	,559	,112	,953	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,469	,573			
		(c) 24-26 yaş	30	1,433	,520			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,463	,424			
	Arkadaş	(a) 18-20 yaş	57	1,415	,550	1,219	,304	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,420	,584			
		(c) 24-26 yaş	30	1,266	,458			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,295	,372			
	Yarışma	(a) 18-20 yaş	57	1,415	,539	,070	,976	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,451	,599			
		(c) 24-26 yaş	30	1,422	,494			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,414	,421			
	Aktif Olma	(a) 18-20 yaş	57	1,403	,546	,214	,887	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,469	,630			
		(c) 24-26 yaş	30	1,383	,536			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,427	,518			
	Beceri Gelişimi	(a) 18-20 yaş	57	1,426	,551	,376	,771	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,456	,576			
		(c) 24-26 yaş	30	1,344	,450			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,397	,390			
	Toplam	(a) 18-20 yaş	57	1,420	,541	,149	,930	–
		(b) 21-23 yaş	65	1,471	,564			
		(c) 24-26 yaş	30	1,417	,440			
		(d) 27 yaş ve üzeri	62	1,453	,347			

(p<0.05)

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların yaş durumlarına ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır (p<0.05).

Tablo 8.Katılımcıların Spora Katılım Güdülerinin Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- WayAnova)

Ölçek	Alt Boyutlar	Sınıf Düzeyi	N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Spora Katılım Güdüsü	Başarı	(a) 1. Sınıf	61	1,409	,535	3,073	,029*	A,D>C
		(b) 2. Sınıf	43	1,427	,439			
		(c) 3. Sınıf	25	1,744	,819			
		(d) 4. Sınıf	85	1,414	,391			
	Takım Üyeliği	(a) 1. Sınıf	61	1,405	,538	3,486	,017*	B,A,D>C
		(b) 2. Sınıf	43	1,383	,430			
		(c) 3. Sınıf	25	1,760	,778			
		(d) 4. Sınıf	85	1,450	,411			
	Fiziksel Uygunluk	(a) 1. Sınıf	61	1,423	,544	3,223	,024*	A>C
		(b) 2. Sınıf	43	1,474	,434			
		(c) 3. Sınıf	25	1,792	,775			
		(d) 4. Sınıf	85	1,494	,417			
	Eğlence	(a) 1. Sınıf	61	1,401	,559	3,045	,030*	A,D> C
		(b) 2. Sınıf	43	1,407	,469			
		(c) 3. Sınıf	25	1,740	,805			
		(d) 4. Sınıf	85	1,420	,370			
	Arkadaş	(a) 1. Sınıf	61	1,398	,536	6,204	,000*	D,B,A >C
		(b) 2. Sınıf	43	1,356	,444			
		(c) 3. Sınıf	25	1,706	,806			
		(d) 4. Sınıf	85	1,235	,320			
	Yarışma	(a) 1. Sınıf	61	1,393	,528	2,827	,040*	D>C
		(b) 2. Sınıf	43	1,395	,431			
		(c) 3. Sınıf	25	1,706	,818			
		(d) 4. Sınıf	85	1,384	,413			
	Aktif Olma	(a) 1. Sınıf	61	1,368	,539	2,379	,071	–
		(b) 2. Sınıf	43	1,372	,489			
		(c) 3. Sınıf	25	1,700	,841			
		(d) 4. Sınıf	85	1,417	,493			
	Beceri Gelişimi	(a) 1. Sınıf	61	1,404	,537	3,360	,020*	D,B>C
		(b) 2. Sınıf	43	1,372	,449			
		(c) 3. Sınıf	25	1,706	,806			
		(d) 4. Sınıf	85	1,360	,342			
	Toplam	(a) 1. Sınıf	61	1,404	,528	3,617	,014*	A,B,D>C
		(b) 2. Sınıf	43	1,406	,417			
		(c) 3. Sınıf	25	1,739	,788			
		(d) 4. Sınıf	85	1,406	,317			

(p<0.05)

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların sınıf değişkeni durumlarına ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin toplam puanlarının karşılaştırılmasında; aktif olma alt boyutu hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda 3. Sınıf katılımcıları aleyhine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin spora katılım güdülerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

Yapılan çalışmada cinsiyet değişkenine bakıldığı zaman, katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; yarışma, aktif olma, beceri gelişimi ve toplam puanda kadın katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmıştır. Tekkurşun Demir, Canli & Hazar'ın (2018) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeni üzerinde, öğrencilerinin spora katılım güdüsünde anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu alanda kaleme alınan eserler incelendiğinde ise elde edilen sonuçların birbiriyle örtüştüğü gözlemlenmektedir. Ancak bu sonuçların aksine sporculara yapılan başka bir çalışmada ise cinsiyet değişkeninin spora katılım güdüsünün üzerinde etkili olmadığı sonucuna rastlanmıştır (Temel, 2018). Ayrıca öğrencilerin cinsiyetleri ile spora katılım güdüsü karşılaştırıldığında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Karaç, 2018). Yanık & Çamlıyer'in (2016) yapmış olduğu çalışmada ise cinsiyet değişkenlerinde kadın ve erkek öğrenciler arasında herhangi bir farklılık tespit edilememiştir. Literatür araştırmalarına bakıldığı zaman çalışmayla paralellik gösteren ve göstermeyen çalışmalar olduğu görülmüştür. Bazı çalışmaların çalışmayla paralellik göstermemesi örneklem grubu, çevre faktörleri vb. nedenlerden kaynaklanabilir.

Yapılan çalışmada “Spor yapıyor musunuz?” değişkenine bakıldığı zaman katılımcıların spor yapıyor musunuz değişkenine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Bu durum örneklem grubunun aktif spor yapma zorunluluğunun olmamasından kaynaklanabilir. Literatür incelendiğinde spor yapanlar ve spor yapmayanlar üzerine yapılan çalışmalarda,

Doğan&Morali (1999)spor yapanlar, yaşam ve iş güdü düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ifade etmişlerdir. Bu alanda yapılan başka bir çalışmada ise, sporcuların herhangi bir sportif etkinlikte bulunmayanlara oranla, çok daha güvenli hissettikleri ve duygusal güdü anlamında daha dengeli oldukları saptanmıştır (Wilson&Rhodes, 2021). İngiltere'de 57 öğrencinin dahil olduğu bir araştırma sonucuna göre öğrencilerin spor yapmayanlara oranla daha dışa dönük olduğu tespit edilmiştir (Kuru, 2003).

Yapılan çalışmada katılımcıların yaptığı spor türüne ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; başarı, takım üyeliği, fiziksel uygunluk, eğlence, arkadaş, yarışma, aktif olma, beceri gelişimi alt boyutların tamamında ve toplam puanda bireysel spor yapan katılımcılar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Takım sporu yapan katılımcıların “Yarışma ve Arkadaşlık” alt boyutunu ele alan Şirin ve ark. (2008) göre, bireysel spor yapan bireylere oranla elde edilen puanların daha yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.Takım ve bireysel spor dalları üzerine yapılan başka bir araştırmada ise sporcuların genel olarak süreklilik gösteren ve kendi spor dalına özgü başarı gösterme yönündeki motivasyon ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü, güç gösterme güdüsü ve başarıya yaklaşma güdüsü arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmiştir (Aktop ve Erman, 2002). Literatür incelendiğinde sporda güdülenme düzeyinin bireysel sporlarda daha fazla olabileceği ancak yarışma ve arkadaşlık anlayışının aynı amaç için birbirlerine destek vermeleri gerekli olduğu için takım sporlarında daha fazla olabileceği yorumlanabilir.

Çalışmamızda katılımcıların “Milli sporcu musunuz?” değişkenine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; arkadaş ve yarışma alt boyutları hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda milli sporcular lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan birinde elit sporcuların daha fazla yaşam doyumuna sahip oldukları,

elit olmayanlarda ise belirgin bir farklılık gözlemlenmediği belirtilmiştir (Toros, 2018). Soykan ve Tazegül'ün (2015) yapmış oldukları çalışmada ise milli olmuş sporcular ile milli olmayan sporcular karşılaştırılmıştır. Milli sporcuların başarıya ulaşma ve güç gösterme güdüsünün daha yüksek düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan çalışmalarında çalışmayla örtüştüğü görülmektedir. Milli sporcular bulundukları konum itibarıyla başarılı, elit sporculardır. Elit sporcular zirveye ulaşmak için sporda güdülenmeyi daha verimli kullandıkları görülebilir.

Yapılan çalışmada katılımcıların yaş durumlarına ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Baysal'ın (2019) ortaöğretim öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdiği bir çalışmada spora katılım güdüsü incelediğinde yaş değişkeninin spora katılım güdüsünü ve alt boyutlarını etkilediğine dair anlamlı farka rastlamamıştır. Bartın üniversitesi öğrencilerinin katılımıyla yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin yaş ile spora karşı tutumları arasında herhangi bir bağlantı görülememiştir (Türkmen ve ark., 2016). Yapılan çeşitli araştırma ve çalışmalarda çalışmamızla ortak sonuçlar göstererek yaş durumu değişkeninin, katılımcıların spora katılım güdüsüne yönelimi açısından ayırt edici bir değişken olmadığı sonucuna varılabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcıların bu çalışmada sınıf değişkeni durumlarına ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin toplam puanlarının karşılaştırılmasında; aktif olma alt boyutu hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda 3. Sınıf katılımcıları aleyhine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Temel (2018), spora katılım güdülerini üzerine yaptığı çalışmada sporcuların sınıf değişkeni açısından incelemiş ve anlamlı bir fark bulamamıştır. Şirin'in 2008 yılında yaptığı bir çalışmada, yaş değişkeni ile takım ruhu ve başarı alt boyutu arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde

Çalışmayla rtuşmediği görülmüştür. Bu durum örneklem grubundaki 3. Sınıf ğrencilerinin çalışmaya katılımının diğer sınıflara oranla daha düşük olması ile açıklanabilir. Genel olarak sınıf düzeyinin katılımcıların spora katılımını olumlu veya olumsuz yönde etkilemediği incelenen çalışmalarda görülmüştür.

6. SONUÇ

Yapılan çalışmada cinsiyet değişkenine bakıldığı zaman, katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; yarışma, aktif olma, beceri gelişimi ve toplam puanda kadın katılımcılar lehine istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmıştır.

Katılımcıların spor yapıyor musunuz değişkenine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır.

Katılımcıların yaptığınız spor türüne ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda bireysel spor yapan katılımcılar lehine anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Katılımcıların milli sporcu musunuz değişkenine ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin alt boyutlarında ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında; arkadaş ve yarışma alt boyutları hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda milli sporcular lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanılmıştır.

Katılımcıların yaş durumlarına ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin toplam puanlarının karşılaştırılmasında; alt boyutların tamamında ve toplam puanda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır.

Katılımcıların sınıf değişkeni durumlarına ilişkin spora katılım güdü düzeylerinin toplam puanlarının karşılaştırılmasında; aktif olma alt boyutu hariç diğer alt boyutların tamamında ve toplam puanda 3. Sınıf katılımcıları aleyhine anlamlı farklılık olduğu görülmüştür.

7. ÖNERİLER

- Bu araştırma tezi sadece Erzurum ilinde bulunan Spor Bilimleri Fakültesi'ndeki öğrencilere yapılmıştır. Daha farklı illerdeki Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine, farklı fakültedeki öğrencilere veya farklı örneklem gruplarına yeni çalışmalar yapılabilir ve farklı sonuçlar elde edilebilir.
- Spor Bilimleri Fakültesi'ndeki öğrencilere teorik ve uygulamalı dersin yanında zihinsel olarak Sanal Gerçeklik Teknolojisinden yardım alınarak Psiko-Nöro ağırlıklı derslerde verilerek öğrencinin güdülenmeyi daha etkili gerçekleştirmesi, başarısını artırması sağlanabilir.
- Spor Bilimleri Fakültesi'ndeki takım sporu yapan öğrencilerin güdü düzeylerini daha fazla geliştirebilmeleri için bireysel çalışmalara yönlendirilmesi ile ilgili projeler hazırlanabilir.
- Antrenör - sporcu iletişimi güdüyü artıran temel öğelerdendir. Spor Bilimleri Fakültesi'ndeki spor yapan öğrencilerin antrenman ve müsabaka faaliyetleri tam anlamıyla anlayıp uygulayabilmeleri için etkili iletişim kurabilmeleri ile alakalı eğitim alması güdülenme düzeylerini daha iyi hale getirilebilir.

KAYNAKLAR

- Aktop, A., & Erman, K. A. (2002). Takım ve bireysel sporcuların başarı motivasyonu, benlik saygısı ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması, 7.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi , Antalya, Turkey, pp.153,
- Adler, A. (1956). The individual psychology of alfred adler: a systematic presentation in selections from his writings. New York : Basic Books.
- Aktaş, Z., Çobanoğlu, G., Yazıcılar, İ., & Er, N. (2006). Profesyonel basketbolcularda spora özgü başarı motivasyon düzeyinin cinsiyetler açısından karşılaştırılması. *Spor Metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*,4(2).
- Alpman, C. (2001). Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.
- Altıntaş, A. (2015). Sporcuların zihinsel dayanıklılıklarının belirlenmesinde optimal performans duygu durumu, güdülenme düzeyi ve hedef yöneliminin rolü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Anshel, M. H., & Mark H. (1990). Sport psychology: From theory to practice. Scottsdale, Ariz. : Gorsuch Scarisbrick.
- Anshel, M. H. (2006). Cognitive and behavioral strategies in stress and anxiety management in sports. *Handbook Of Research In Applied Sport And Exercise Psychology: International Perspectives*, 201-217.
- Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory (ss. xiii, 617). Prentice-Hall, Inc.
- Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control (ss. ix, 604). W H Freeman/Times Books/ Henry Holt & Co.
- Baysal, Ş. (2019). Okul sporlarına katılan ortaöğretim öğrencilerinin spora katılım güdüsü ve başarı motivasyonlarının incelenmesi (Gaziantep İli Örneği),Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz Oran, Ş., & Demirel, F. (2019). Bilimsel Araştırma Yöntemleri.
- Cox, R. (2011). Sport Psychology: Concepts and Applications. McGraw-Hill Higher Education.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2013). Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. Springer Science & Business Media.
- Doğan, B., & Morali, S. (1999). Üniversite öğretim elemanlarının sporla ilgili tutumları ile yaşam ve iş doyum düzeylerinin spor yapma alışkanlıkları ile incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), Article 1.
- Doğan, O. (2005). Spor psikolojisi. Nobel Kitapevi.

- Duda, J. L., & Nicholls, J. G. (1992). Dimensions of achievement motivation in schoolwork and sport. *Journal of Educational Psychology*, 84(3), 290-299.
- Erdem, M. (2018). Amerikan futbolu sporcularında Sporda Güdülenme leği'nin geliştirilmesi Yüksek Lisans, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society* (s. 397). W W Norton & Co.
- Festinger, L. (1962). *A theory of cognitive dissonance* (ss. xi, 291). Stanford Univer. Press.
- Franken, R. E. (1994). *Human motivation* (3rd ed.). Brooks/Cole Pub. Co.
- Freud, S. (1922). *Beyond the pleasure principle* (s. 90). The International Psycho-Analytical Press.
- Freud, S. (2002). *Metapsikoloji* (1. basım.). Payel Yayınevi,.
- Gökçe, B. (1988). *Toplumsal bilimlerde araştırma*. Savaş Yayınları.
- Grssing, S. (1991). *Beden ve Spor-Hareket, I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*.
- Gurbuz, S., & şahin, F. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*.
- Gl, E. (2023). *Kadin sporcularin güdülenme ve mental iyi oluş düzeyleri ile sportif yeterlik ilişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations* (ss. ix, 326). John Wiley & Sons Inc.
- Hitt, M. A., Miller, C. C., & Collela, A. (2008). *Organizational Behavior: A Strategic Approach*. Wiley.
- İkizler, H. C., & Karagzoğlu, C. (1996). *Sporda Başarının Psikolojisi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım,.
- James, W. (2012). *Psychology: The Briefer Course*. Courier Corporation.
- Jung, C. G. (1968). *Man and His Symbols*. Random House Publishing Group.
- Jung, C. G. (2020). *Modern Man in Search of a Soul* (2. bs). Routledge.
- Kara, Y. (2018). *Sporcu eğitim merkezlerindeki atletizm branşı ğrenci-sporcularin başari algilari ile spora katılım güdülerinin incelenmesi*, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karakaya, . (2018). *Antroposentrik (insani merkeze alan) ve nonantroposentrik (insani merkeze almayan) yaklaşımlara göre eğitim fakültesi son sınıf ğrencilerinin çevreye yönelik bakış açıları*, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemi* (21. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Keser, A. (2006). *alışma yaşamında motivasyon*. Alfa Aktüel Basım.

- Keser, A., & Kumbul Guler, B. (2009). Çalışma psikolojisi. Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Kline, E. (2016). A study of differences in sport motivation in ncaa division iii track and field athletes examining gender, Race, and Academic Classification.
- Koçel, T. (2014). İşletme yöneticiliği. Beta Yayınları.
- Kuru, E. (2003). Farklı statüdeki beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), Article 1.
- Kuter Öztürk, F., & Atasoy, B. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), Article 1.
- Küçük, V., & Koç, H. (2015). Psiko - sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, Article 10.
- Laceulle, H. (2018). Aging and self-realization: Cultural narratives about later life. Transcript Verlag.
- Mageau, G. A., & Vallerand, R. J. (2003). The coach-athlete relationship: A motivational model. *Journal of Sports Sciences*, 21(11), 883-904.
- Malik, M. E., Danish, R., & Usman, A. (2011). Impact of motivation to learn and job attitudes on organizational learning culture in a public service organization of Pakistan. *African Journal of Business Management*.
- Marées, H. de, & Heck, H. (1994). Sportphysiologie. Sport und Buch Strauß.
- Maslow, A. H. (1954). The instinctoid nature of basic needs. *Journal of Personality*, 22, 326-347.
- McClelland, D. C. (1961). Entrepreneurial behaviour and Characteristics of entrepreneurs. The Achieving Society. Princeton NJ, Van Nostrand.
- McShane, S. L. (2003). Organizational Behavior: Emerging Realities for the Workplace Revolution. McGraw-Hill Irwin.
- Morgan, C. T. (1993). Psikolojiye Giriş. Meteksan.
- Nielsen, M., & Day, R. H. (1999). William James and the evolution of consciousness. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*, 19(1), 90-113.
- Orkunoğlu, O. (1985). Voleybol Antrenörünün El Kitabı. Voleybol Federasyonu Yayını.
- Oyar, Z. B., Aşçi, F. H., Çelebi, M., & Mülazımoğlu, Ö. (2001). Spora katılım güdüsü ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), Article 2.
- Öztürk, F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Bağırhan Yayınevi.
- Pelletier, L. G., Fortier, M. S., Vallerand, R. J., Tuson, K. M., & et al. (1995). Toward a new measure of intrinsic motivation, extrinsic motivation, and amotivation in sports: The Sport Motivation Scale (SMS). *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 17(1), 35-53.

- Piaget, J. (1926). The language and thought of the child (ss. xxiii, 246). Harcourt, Brace.
- Robbins, S. P., Judge, T., & Judge, T. (2019). Organizational Behavior. Pearson.
- Ryan, R. M. (1982). Control and information in the intrapersonal sphere: An extension of cognitive evaluation theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 43(3), 450-461.
- Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. V. (2013). Örgütsel psikoloji (5. Basım). Alfa Aktüel Basım Dağıtım.
- Smith, G. R., Gregory, T. B., & Pugh, R. C. (1981). Meeting student needs: Evidence for the superiority of alternative schools. *The Phi Delta Kappan*, 62(8), 561-564.
- Smith, M. B. (1991). Comment on Davies's "Maslow and Theory of Political Development". *Political Psychology*, 12(3), 421-423.
- Soykan, A., Tazegül, Ü. (2015). Comparison of the motivation levels of the national and non-national players. *The Journal of Sports and Physical Education*, 112: 202-206.
- Sullivan, H. S. (1953). The interpersonal theory of psychiatry (ss. xviii, 393). W W Norton & Co.
- Şirin, E. F. (2008). Futbolcu Kızların (12-15 yaş) Spora Katılım Motivasyonlarının Belirlenmesi .Spor Metre
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 6(1), Article 1.
- Şirin, E. F., Çağlayan, H. S., Çetin, M. Ç., & İnce, A. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), Article 2.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using Multivariate Statistics. Pearson Education.
- Tekarslan, E., & Can Baysal, A. (1987). Davranış Bilimleri. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayın No:275, Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.
- Tekkurşun Demir, G., Canli, B., & Hazar, Z. (2018). Lise öğrencilerinin spora katılım güdülerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), Article 4.
- Temel, V. (2018). Masa tenisi ve wushu sporcularının spora katılım güdülerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), Article 3.
- Thomas, J. R., Martin, P., Etnier, J. L., & Silverman, S. J. (2022). Research methods in physical activity. Human Kinetics.
- Thorndike, E. L. (1911). Animal intelligence: Experimental studies (ss. viii, 297). Macmillan Press.
- Tinbergen, N. (1989). The Study of Instinct: With a new Preface. Oxford University Press.

- Tiryaki, Ş. (2000). Spor psikolojisi: Kavramlar, kuramlar ve uygulama. Eylül kitabevi ve yayınevi.
- Tolman, E. C. (1951). Purposive behavior in animals and men. University of California Press.
- Toros, T. (2018). Elit ve elit olmayan erkek basketbolcularda hedef yönelimi, güdüsel (motivasyonel) iklim ve hedeflerin özgünlük, güçlük derecesi özelliklerinin, yaşam doyumuna etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., & Gökdağ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (bartin üniversitesi örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), Article 1.
- Urwiler, R., & Frolick, M. N. (2008). The IT value hierarchy: Using maslow's hierarchy of needs as a metaphor for gauging the maturity level of information technology use within competitive organizations. *Information Systems Management*, 25(1), 83-88.
- Vallerand, R. J., & Blssonnette, R. (1992). Intrinsic, extrinsic, and amotivational styles as predictors of behavior: A Prospective study. *Journal of Personality*, 60(3), 599-620.
- Vallerand, R. J., Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1987). Intrinsic motivation in sport. *Exercise and Sport Sciences Reviews*, 15, 389-425.
- Vallerand, R. J., & Losier, G. F. (1999). An integrative analysis of intrinsic and extrinsic motivation in sport. *Journal of Applied Sport Psychology*, 11(1), 142-169.
- Watson, J. B. (1913). Psychology as the behaviorist views it. *Psychological Review*, 20(2), 158-177.
- Weinberg, R. S., & Gould, D. (1995). Foundations of sport and exercise psychology (ss. xiv, 529). Human Kinetics Publishers.
- Weiner, B. (1979). A theory of motivation for some classroom experiences. *Journal of Educational Psychology*, 71(1), 3-25.
- Wilson, K., & Rhodes, R. (2021). Personality and Physical Activity. Society for Transparency, Openness, and Replication in Kinesiology.
- Yanik, M., & Çamliyer, H. (2016). Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutumları İle Okula Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *International Journal Of Sport Exercise And Training Sciences - IJSETS*, 1(1), Article 1.
- Yeltepe, H. (2011). Egzersiz psikolojisi ve zihinsel sağlık. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yiğit, A. Y. (2018). Orta öğretimde okullar arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin güdülenmişlik düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Zakaria, M., & Abdul Malek, N. A. (2014). Effects of human needs based on the integration of needs as stipulated in maqasid syariah and maslow's hierarchy of needs on zakah distribution efficiency of asnaf assistance business program. *Jurnal Pengurusan*, 40, 41-52.

